

Sound & Science: Digital Histories

Nederlandsche Bond Ter Bestrijding vaan Geluidshinder (Anti-Lawaaibond), Stille 1, no. 1., Haarlem: Nederlandsche Bond Ter Bestrijding vaan Geluidshinder (Anti-Lawaaibond), May 1938.

<https://acoustics.mpiwg-berlin.mpg.de/node/1242>

Scan licensed under: [CC BY-SA 3.0 DE](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/de/) | Max Planck Institute for the History of Science

1e Jaarg. - Mei 1938 - No. 1

Stilte

124

Officieel orgaan van den Anti-Lawaaiibond

1/2 pag.

1/4 pag.

1/8 pag.

1/16 pag.

1/16 pag.

STILTE

PUBLICATIE VAN DEN

NEDERLANDSCHE BOND
TER BESTRIJDING VAN
GELUIDSHINDER

„ANTI-LAWAABOND”

MEI 1938 1e Jaargang No. 1

Prijs per nummer fl. 0.30

Prijs per abonnement. . . . fl. 1.50

I N H O U D :

Een woord vooraf van den Voorzitter	3
De oprichting van den Anti-Lawaabond en een overzicht van het eerste werkjaar	4
Overzicht van hetgeen reeds op het gebied der geluidsbestrijding in Nederland werd verricht	10
Literatuuroverzicht	15

Artikel 4 der Statuten

De Anti-Lawaai-bond stelt zich ten doel:

- a. De bestrijding van geluidshinder in Nederland;
- b. De verwerving en verspreiding van gedocumenteerde kennis omtrent geluidsvraagstukken voor het onder a. genoemde doel en wel in samenwerking met de onder c. bedoelde stichting;
- c. Het steunen, zoowel moreel als financieel, van de Geluidstichting, welke zich ten doel stelt de behandeling van geluidsvraagstukken in den ruimsten zin van het woord en de verspreiding van de kennis daaromtrent;
- d. Het aanknoopen en onderhouden van betrekkingen met in het buitenland gevestigde lichamen, welke op eenigerlei wijze beoogen de bestrijding en voorkoming van geluidshinder.

In het eerstvolgend nummer zullen artikelen worden opgenomen betreffende :

„Het Vliegveld bij Bergen gezien uit ervaringen opgedaan te Soesterberg”.

„De Hinderwet en de Woningwet, in verband met de geluidsbestrijding”.

Voorwoord van den Voorzitter

Den 1sten November jl. is practisch ons eerste vereenigingsjaar ingetreden; wel werd de Anti-Lawaaibond den 16den April 1937 opgericht, doch de vele werkzaamheden en voorbereidingen welke noodig waren, om de machine op gang te brengen, waren oorzaak, dat eerst na 1 November sprake kon zijn van een georganiseerd lidmaatschap van den Bond.

Velen hebben gehoor gegeven aan de opwekking welke in de onderscheidene dagbladen werd gepubliceerd na de op 14 October jl. te Utrecht gehouden Persconferentie.

Maar helaas nog veel te weinigen.

Dit zoude voor ons teleurstellend zijn geweest, ware het niet, dat onze Engelsche zustervereniging The Anti-Noise League, na afloop van haar eerste werkjaar tot eenzelfde conclusie was gekomen.

Zulks bleek uit een voorwoord van den Voorzitter van de A.N.L. bij de publicatie van het eerste nummer van haar periodiek „Quiet”.

Deze Voorzitter, the right hon. the Lord Horder, verklaarde daarbij o.m.:

„Velen in Engeland betoogden „wat doet gij een prachtig „werk!”, doch weinigen dachten er over zich bij de A.N.L. „aan te sluiten. Daarom moeten wij iets doen om het Volk te „overtuigen, dat wij „er zijn”, dat wij zijn weldoeners der „menschheid en dat wij steun verdienen.”

Door dit periodiek wil de Anti-Lawaaibond, in navolging van de Anti-Noise League, toonen, dat ook wij er zijn, dat ook wij weldoeners zijn der menschheid en dat ook wij steun verdienen.

Steun, niet in geld, maar daadwerkelijk, door toetreding als lid.

Want alleen een krachtige Bond, bestaande uit een flink ledental, niet alleen in de hoofdplaatsen des Lands, maar verspreid over geheel Nederland, kan met succes werkzaam zijn, om aan noodeloos lawaai paal en perk te stellen.

Daarom doe ik een beroep op het Nederlandsche publiek: leest dit tijdschrift; treedt toe als lid van onzen Bond; werkt mede aan ons periodiek door het inzenden van zaakbetrekkelijke artikelen; om kort te gaan, steunt ons met raad en daad in ons streven ter bereiking van MEER STILTE.

Ir. A. DUBOIS

De oprichting van den Anti-Lawaaiibond en een overzicht van het eerste werkjaar.

De Nederlandsche Bond ter Bestrijding van Geluidshinder, kortweg genoemd „Anti-Lawaaiibond”, werd opgericht den 16en April 1937.

De Bond is te beschouwen als een zuster-instelling van de Geluidstichting te Delft.

Deze Stichting, welke zich reeds een drietal jaren bezig houdt met de bestrijding van geluidshinder, is feitelijk eene instelling, waar geluidsvraagstukken wetenschappelijk worden onderzocht. Gevestigd in de Technische Hoogeschool te Delft, beschikt de Geluidstichting over meerdere toestellen, waarmede geluids- en andere storende trillingen kunnen worden gemeten en waarmede materialen, dienende voor woningbouw als anderszins, kunnen worden onderzocht op geluiddempende eigenschappen.

De Secretaris van de Geluidstichting, Prof. Dr. C. Zwicker, is in ons land op het gebied van geluidsbestrijding geen onbekende meer; de door hem uitgevonden geluidsmeter, uitmuntend door eenvoud van samenstelling en toepassing en als zoodanig geheel afwijkend van de veel ingewikkelder samenstelling en bouw van de reeds bestaande geluidsmeters van veel grootere afmetingen en daardoor voor praktisch gebruik als draagbaar toestel minder bruikbaar, mag als bekend worden aangemerkt, nu de Amsterdamsche politie daarmede is uitgerust en dit toestelletje benut voor het constateeren van overtredingen tegen de lawaai-grenzen, voor de gemeente Amsterdam vastgesteld.

De Geluidstichting had de handen vol met vorengenoemd wetenschappelijk onderzoek; voor het praktische werk, met name het in Nederland propageeren van de geluidsbestrijding, waartoe uit den aard der zaak de medewerking noodig was van een zoo groot mogelijk deel van het Nederlandsche Volk, ontbrak elke mogelijkheid.

Wel werd aanvankelijk het werk van de Geluidstichting gesteund door eenige plaatselijke comité's, maar deze bepaalden zich vanzelfsprekend tot de belangen van de plaats, waarin zij werkzaam waren.

De Geluidsbestrijding is evenwel niet uitsluitend een plaatselijk belang, geheel Nederland heeft daaraan behoefte. Een plaatselijk comité moge bevorderen, dat voor een bepaalde plaats verordeningen worden uitgevaardigd in het belang van die geluidsbestrijding, andere plaatsen, waar de behoefte daaraan evenzeer bestaat, doch waar geen plaatselijk comité werkzaam is, blijven van die geluidsbestrijding verstoken.

Inderdaad werd de behoefte gevoeld aan een Landelijken Bond, verdeeld in plaatselijk werkzame Afdelingen, doch door de centrale leiding van het Bondsbestuur de mogelijkheid schepend, de belangen te behartigen van geheel Nederland.

Zoo ontstond de Nederlandsche Bond ter bestrijding van geluidshinder, bij verkorting en in navolging van de Engelsche „Anti-Noise League” genoemd „Anti-Lawaaibond”.

Wanneer wij terugzien op het eerste jaar, dat achter ons ligt, dan mogen wij niet beweren, dat het pad van den A.L.B. met rozen bezaaid is geweest; verbazing behoeft zulks niet te wekken, ook de Engelsche Bond heeft in zijn eerste jaar, blijkens eene mededeeling van zijn Voorzitter, ondervonden het „onbekend maakt onbemind”.

Evenals de Geluidstichting beschouwt de A.L.B. zich als een instelling, welke de Gemeenschap wenscht te dienen, zonder daarbij winst uit financieele overwegingen te beoogen. Als tegenprestatie verwachtte de A.L.B., dat een zoo groot mogelijk deel dier Gemeenschap het streven van den Bond zou steunen, niet alleen uit een welbegrepen egoïstisch belang, maar ook uit ideëele overwegingen.

Het lidmaatschap moest dus bereikbaar zijn voor practisch ieder volkslid en in verband hiermede werd de minimum jaarlijksche contributie zoo laag mogelijk gesteld en wel op 1 gulden, dat wil zeggen op ruim 8 centen per maand; voor leden-begunstigers werd dit minimum bepaald op / 2,50.

Deze leden-begunstigers onderscheiden zich van de gewone leden slechts door hun grootere bijdrage; zij oefenen overigens dezelfde rechten uit als de gewone leden en hebben dus stemrecht.

Het woord „minimum” had ten doel eenige soepelheid aan het contributiestelsel te verleenen. Den meer welgestelden wordt hierdoor de gelegenheid geboden, door een hoogere bijdrage den Bond financieel te steunen.

Want, de Bond moge dan geen winst beoogen, het zal een ieder wel duidelijk zijn, dat aan tal van desiderata financieele consequenties verbonden zijn; wij noemen hier slechts de kosten, verbonden aan een voortdurende propaganda, onvermijdelijke administratiekosten, aanschaffen van eenige geluidsmeters voor practische doeleinden.

Het is hier de plaats om te memoreeren, dat de leden van het bestuur hun arbeid „con amore” verrichten.

De actieve secretaris van den Bond, Mr. H. J. Schölvink, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, stond voorwaar voor een moeilijke taak; een tamelijk uitgebreide briefwisseling volgde op een eenvoudig courantenbericht, waarin van de oprichting van den Anti-Lawaaibond werd kennisgegeven; hij concipieerde de Statuten en nam de vereischte maatregelen om daarop de Koninklijke Goedkeuring te erlangen; hij overwoog verschillende mogelijkheden voor een doelmatige propaganda en stelde zich daartoe in verbinding met onderscheidene personen.

Dit alles, naast de drukke werkzaamheden, verbonden aan zijn eigen praktijk.

Het behoeft dus geen verbazing te wekken, dat voor hem geleide-

lijk deze tweeledige drukke werkkring menscheijk onmogelijk werd.

Er moest worden omgezien naar iemand, die bereid werd bevonden het secretariaat over te nemen, bij voorkeur iemand, beschikkend over veel vrijen tijd en genegen dien tijd kosteloos ter beschikking te stellen van de Gemeenschap.

Het was een daad van wijs beleid van het Bestuur, om gegadigden hiervoor niet bij advertentie in de diverse dagbladen op te roepen, doch daartoe een meer diplomatieken weg te volgen.

Deze weg voerde naar den heer W. L. G. Jas, gepensionneerd luitenant-kolonel van het Indisch leger, die aan de gestelde eischen bleek te voldoen.

Of bij hem het secretariaat ook in goede handen werd gelegd, zou uiteraard nog moeten blijken.

Hoe het zij, dit wonder greep plaats op den 4den October 1937.

Aldra bleek den nieuwen titularis, dat dit secretariaat geen sinecure was. Zeer zeker beschikte hij over veel vrijen tijd, maar die had hij dan ook broodnoodig.

Al dadelijk moesten voorbereidingen worden getroffen voor een Persconferentie, welke den 14en October bijeenkwam in Hotel des Pays Bas te Utrecht en waartoe belangeloos de gelegenheid werd geboden door den Directeur van genoemd Hotel.

Bij deze goed bezochte conferentie ontvouwde de Voorzitter van den Bond, Ir. A. Dubois, breedvoerig doel en streven van den Bond en na afloop daarvan demonstreerde Dr. H. C. Huizing, assistent van ons Algemeen Bestuurslid Prof. Dr. C. E. Benjamins te Groningen, een door hem meegebrachten geluidsmeter.

Het moet hier dankbaar worden erkend, dat de Pers ons het volle pond gaf; in de diverse dagbladen verschenen goed opvallende artikelen, waarin de Pers de meest duidelijke blijken gaf van instemming met de oprichting van den Bond, besloten door een dringende opwekking, zich voor het lidmaatschap op te geven aan den Secretaris, den heer W. L. G. Jas te 's-Gravenhage.

Velen hebben gehoor gegeven aan deze opwekking, maar helaas toch nog veel te weinigen.

Men heeft blijkbaar niet begrepen, dat de Anti-Lawaaibond, wil deze een Landelijke Bond zijn, den moreelen steun noodig heeft van een zoo groot mogelijk aantal Landgenooten, niet in hoofdzaak wonende te Amsterdam of Den Haag, maar van het gansche Land; den „moreelen" steun in de eerste plaats, immers heeft het Bestuur van huis uit den financieelen steun op het tweede plan gesteld, al kan deze natuurlijk ook niet geheel worden gemist.

Men heeft blijkbaar niet goed begrepen, dat het doel van den Bond voor het overgrootste deel bereikt moet worden door de medewerking van de Overheid en hoe kan men deze medewerking verwachten, indien van den Bond voorstellen tot opheffing of beperking van onnoodig lawaai worden gedaan, gesteund door slechts een luttel aantal leden.

Wij willen dit eens nader verduidelijken door een voorbeeld uit het dagelijksch leven, een voorbeeld, dat velen in den Lande

mogelijk tot nadenken zal brengen, een voorbeeld, ontleend aan de direct na de oprichting van den Bond aangelegde klachten-statistiek.

Een bewoner van een benedenhuis ondervindt ondraaglijken last van een lawaaiige familie welke boven hem woont, vaak zelfs na het middernachtelijk uur. Een beleefd verzoek om meer stilte werkt als een roode lap op een stier en het lawaai, dat aanvankelijk aan natuurlijke neigingen van de bewuste familie zou mogen worden toegeschreven, gaat een karakter aannemen van opzettelijke plagerij.

Ten einde raad wendt de geplaagde bewoner zich tot de politie, doch krijgt het teleurstellend antwoord, dat deze daaraan niets kan doen; een andere kwestie zou het zijn, indien ook de burens in de belendende woningen zijn klacht ondersteunden, in welk geval wellicht zou kunnen worden overwogen, na een waarschuwing proces-verbaal op te maken tegen de lawaaimakers.

Onvoldaan wendt de bewoner in kwestie zich tot een advocaat; deze laatste kijkt bedenkelijk en hoopvol denkt de geplaagde hier soulaas te vinden; tot hem uit de verklaring van zijn advocaat blijkt, dat ook deze stap vruchteloos is geweest, want, die Rechtsgeleerde is volkomen bereid tegen het Hoofd van de lawaaimakers een civiele actie aan te binden, doch waarschuwt, dat zulk een actie weinig succes kan opleveren, indien niet deugdelijke bewijzen zijn aan te voeren, dat inderdaad opzet in het spel is.

Teleurgesteld gaat de geplaagde bewoner weer huiswaarts . . . en besluit in 's Hemelsnaam maar naar een andere, rustiger woning om te zien.

Voelt gij, Lezer, ook al hebt gij nog nimmer zulk een ervaring beleefd, dat hier sprake moet zijn van een hiaat in ons Recht? De impotentie van het individu om zijn goed Recht te erlangen?

Is er een plausibel verschil aan te voeren tusschen den hinder, welke het individu ondervindt van een lawaai makenden motor en van lawaai makende menschen? Zeker, een gradueel verschil is denkbaar, waarbij in vele gevallen de laatsten het winnen.

En toch ziet men plaatselijke verordeningen in het leven roepen tegen lawaai makende motorvoertuigen.

Men zal mij tegenwerpen, dat duizenden voetgangers hinder ondervinden van die lawaai makende motorvoertuigen, maar is het bekend hoeveel duizenden huisbewoners hinder ondervinden van hun medebewoners?

En is men er zich wel van bewust, dat al zouden die duizenden voetgangers zich individueel bij de politie beklagd hebben over den hinder van die motorvoertuigen ondervonden, zij evenmin succes zouden hebben gehad als vorenbedoelde geplaagde benedenhuisbewoner?

Is men er zich wel van bewust, dat die verordeningen wellicht nooit tot stand zouden zijn gekomen, indien niet de K.N.A.C. in vereeniging met de Geluidstichting een krachtige actie had gevoerd tegen onnoodig lawaai door motorvoertuigen veroorzaakt?

Waarom zoude ook niet een verordening denkbaar zijn, welke bepaalt, dat het toelaatbaar lawaai, door menschen veroorzaakt, een zeker aantal decibels niet mag overschrijden?

Waarom zoude het niet denkbaar zijn, dat de Bond, uitgerust met de noodige geluidsmeters, zijn medewerking verleent voor het constateeren dier overschrijding en voor de zorg van het getuigenbewijs tegen lawaai makende menschen?

De twee laatste vragen kunnen slechts bevestigend worden beantwoord, indien Nederland beschikt over een krachtigen Anti-Lawaai-bond, een Bond, die door een groot ledental in zijn actie wordt gesteund.

Men houde den schrijver van dit artikel deze uitweiding ten goede; zij is hem uit de pen gevloeid in het belang van de goede zaak.

Wij kunnen trouwens kort zijn in het vervolg van de behandeling van ons onderwerp.

De secretaris, die bij ontstentenis van een penningmeester deze functie tevens bekleedt, kreeg de handen vol met het beantwoorden van tal van vragen om inlichtingen; zijn vrees, dat het ook storm zou loopen met binnenvloeiende contributies, waartoe hij zich, ten behoeve van het penningmeesterschap, tijdig verzekerde van een postrekening, bleek helaas niet gerechtvaardigd; de toetreding tot het lidmaatschap bleef ver beneden de verwachting.

Het Huishoudelijk Reglement, door den secretaris geconcipieerd, werd op de vergadering van het Algemeen Bestuur te 's-Gravenhage op den 4den November '37 goedgekeurd. Statuten en Huishoudelijk Reglement konden echter eerst worden gedrukt, nadat de Koninklijke Goedkeuring op de Statuten was verkregen.

Intusschen werd de N.V. Uitgevers- en Drukkersbedrijf J. A. BOOM te Haarlem bereid bevonden voor het drukken hiervan en van de lidmaatschapskaarten te zorgen.

Zoo spoedig mogelijk werd den leden een lidmaatschapskaart toegezonden en kort nadat de goedkeuring op de Statuten bij Koninklijk Besluit van 27 November 1937 No. 33 was ontvangen, beijverde de firma BOOM zich voor de spoedige aflevering van de gedrukte Statuten en Huishoudelijk Reglement, welke onverwijld aan de leden werden verzonden.

Bij de reeds vermelde vergadering op 4 November werd mede behandeld het programmapunt „Het vliegterrein bij Bergen”, een kwestie, welke den Bond na aan het harte lag en welke door een der leden van den Bond was aanhangig gemaakt. Een rekest, waarvan de redactie door de Leden van het Algemeen Bestuur unaniem werd goedgekeurd, gericht aan den Minister van Defensie, was voorbereid, om direct na het afkomen van de Koninklijke Goedkeuring op de Statuten te worden ingediend; mede werd besloten, een rekest van gelijke strekking te richten aan de Staten-Generaal, voor het geval op eerstbedoeld rekest een afwijzende beschikking zou worden genomen; de indiening moest wachten op genoemde Koninklijke Goedkeuring, daar de Bond eerst daardoor rechtspersoonlijkheid verkreeg.

Helaas kwam deze Goedkeuring eerst af, nadat omtrent dit vliegterrein in de Tweede Kamer der Staten-Generaal reeds een

beslissing was genomen, zoodat het indienen aan de Eerste Kamer weinig of geen zin meer had.

Hoewel vrijwel vaststond, dat een actie van den A.L.B. in deze zaak weinig resultaat kon opleveren, was het te betreuren, dat de Bond zich in deze specifieke anti-lawaaiwestie niet heeft kunnen doen gelden.

Ten slotte dient nog vermeld, dat bij die vergadering van 4 November een belangrijk programmapunt wegens tijdsgebrek moest worden uitgesteld tot een volgende vergadering; dit punt betrof de uitgifte van een eigen Orgaan.

De behoefte werd gevoeld ten behoeve van een voortdurende propaganda te kunnen beschikken over een tijdschrift, waardoor de Bond niet herhaaldelijk bij de Pers zoude behoeven aan te kloppen, om de noodige publicaties het licht te doen zien.

Intusschen konden verschillende voorbereidingen worden getroffen in verband met deze uitgifte.

Het was alweer de firma BOOM, welke zich bereid verklaarde voor de verzorging van dit tijdschrift het noodige te verrichten tegen waarlijk minimale kosten.

Toch moest uit financiële overwegingen de noodige voorzichtigheid worden betracht; het eenvoudigste zou natuurlijk zijn geweest, indien dit Orgaan uit eigen middelen kon worden gefinancierd, door bijdragen voortvloeiend uit daarin opgenomen advertenties.

Hiertoe bestond te meer reden, omdat voor propaganda-doeleinden een groot deel der oplage gratis zou moeten worden verspreid aan architecten en bouwondernemers, aan firma's van materialen welke geluiddemping bevorderen, aan Hoofden van ziekenhuizen en sanatoria, aan stationswachtkamers en leeszalen.

Het is de firma BOOM te Haarlem, die het mogelijk heeft gemaakt, dit eerste nummer en laat ons hopen nog vele jaargangen het licht te doen zien.

Het Bestuur van den Bond spreekt de verwachting uit, dat de leden zich op dit tijdschrift, dat, wat den jaargang 1938 betreft, tot 1 November maandelijks zal verschijnen en voor de volgende jaargangen zal bestaan uit een tweemaandelijksch periodiek, zullen abonneeren.

Hoezeer ook gewenscht, ligt het niet in de bedoeling aan het abonnement onafscheidelijk het lidmaatschap van den Bond te verbinden.

JAS.

Overzicht van hetgeen reeds op het gebied der geluidsbestrijding in Nederland werd verricht.

Wien de eer toekomt, den eersten stoot te hebben gegeven aan de geluidsbestrijding in Nederland, zal wel niet met absolute zekerheid zijn vast te stellen; voor zoover is na te gaan uit de documentatie, waarover de Anti-Lawaai-bond beschikt, zoude deze eer te beurt vallen aan Dr. P. B. Plantenga te 's-Gravenhage, lid van de Gezondheidscommissie aldaar, die op 6 September 1933 een voordracht hield over „De noodzakelijkheid van het nemen van maatregelen van Overheidswege tegen het steeds toenemend nachtelijk lawaai, door automobielen en motorrijwielen veroorzaakt.”

Deze voordracht, welke zich uiteraard bepaalde tot de medische zijde van het vraagstuk, besloot Dr. Plantenga met de woorden: „Waarvoor ik hier namens de Haagsche Gezondheidscommissie uw aller aandacht vraag, is:

- 1e het de gezondheid bedreigend gevaar van het nachtelijk lawaai door automobielen en motorrijwielen veroorzaakt;
- 2e het in zeer snel tempo toenemen van dit nachtelijk lawaai, waardoor het nemen van maatregelen ter bestrijding urgent wordt;
- 3e ligt het op den weg der Gezondheidscommissies gezamenlijk bij de Overheid op het nemen van afdoende maatregelen aan te dringen?
- 4e zoo deze laatste vraag bevestigend beantwoord wordt, hoe moeten dan die maatregelen zijn?

In vraag 3 ziet de heer d'O., de auteur van het artikel in „De Auto” van 1933 No. 42, waaraan het vorenstaande is ontleend, een groote accusatie tegen alle vereenigingen van motorweggebruikers, omdat deze het bestrijdingsinitiatief niet hebben genomen; wij zouden minder ver willen gaan ten aanzien dier vereenigingen, gezien het feit, dat wij uit onze documentatie een mededeeling opdiepten, waaruit blijkt, dat reeds 800 jaren vóór Chr. in Melite maatregelen werden genomen tegen hanengekraai, hetwelk de nachtrust der burgers verstoorde; wij zouden hoogstens willen concludeeren, dat Nederland op het gebied der lawaai-bestrijding eenigszins achterlijk is.

Aan het betoog van Dr. Plantenga ontleenen wij nog het volgende: Rust is noodig overdag en rust is noodig 's nachts; overdag om te kunnen werken in een rustige arbeidssfeer, 's nachts om een slaap te kunnen genieten voldoende van diepte en voldoende ongestoord.

Deze uitspraak, in zijn algemeenheid, heeft uit den aard der zaak niet uitsluitend betrekking op lawaai, door motorvoertuigen veroorzaakt; elk hinderlijk lawaai vindt daarin een overtuigend vonnis, dat het niet genoeg bestreden kan worden.

Met het vorenstaande wil niet gezegd zijn, dat Dr. Plantenga een „novum” propageerde, want in het buitenland was de door hem besproken materie reeds krachtig aan banden gelegd; wij noe-

men hier slechts België, Frankrijk, Zwitserland en Duitschland.

Erkend moet worden, dat de grootere vereenigingen van motor-weggebruikers zich de vorenbedoelde „accusatie” terdege hebben aangetrokken en op waarlijk grootscheepsche wijze werd door het Bestuur van de Koninklijke Nederlandsche Automobielen Club de strijd aangebonden tegen het lawaai, veroorzaakt door motorvoertuigen, daarbij krachtig ter zijde gestaan door de Geluidstichting te Delft.

Den 8en November 1934 werd te Delft door genoemd Bestuur in samenwerking met de Geluidstichting een Anti-Lawaai Congres georganiseerd; dank zij een uitvoerige bekendmaking in de dagbladen, was de animo voor dit Congres inderdaad groot te noemen en werd dit bijgewoond door tal van autoriteiten en andere genoodigden.

Dat het anti-lawaai-probleem bij dit eerste Congres zich zou bepalen tot het lawaai, veroorzaakt door motorvoertuigen, lag wel voor de hand.

De Amsterdamsche Chef van het Verkeerswezen, Commissaris Bakker, besprak het onderwerp „De politie en de bestrijding van het straatrumoer”.

Mr. N. R. H. van Essen behandelde het onderwerp „De Justitie en de bestrijding van het straatrumoer”.

Wij zouden uit deze voordracht gaarne memoreeren een door dezen Rechtsgeleerde voorgestaan principe: „Slechts door regelingen in de Rijkswet kan uniformiteit worden geschapen, die wij thans zoo noode ontberen.”

Inderdaad kunnen plaatselijke verordeningen ter bestrijding van lawaai wegens gebrek aan uniformiteit slechts er toe bijdragen een chaos te scheppen, een chaos van diverse verbodsbepalingen, verschillend voor elke Gemeente.

De bestrijding van onnoodig lawaai is een Landsbelang en niet een specifiek Gemeentebelang.

Ideaal zou het daarom onzes inziens zijn, indien de Rijkswetgever er toe zou kunnen besluiten een „Anti-Lawaai-Wet” in het leven te roepen, waarin het probleem van den geluidshinder in zijn vollen omvang kon worden geregeld.

Het onderwerp: „Verkeerssignalen, die tot vermindering van het straatlawaai kunnen bijdragen”, werd behandeld door Dr. Ir. N. A. Halbertsma; de heer J. Gast besprak de eischen waaraan autosignalen moeten voldoen, terwijl ten slotte Prof. Dr. C. Zwicker een belangwekkende rede hield over „De oorzaken van het geluid bij automobielen”.

Dat wij het referaat van den eersten Inleider van dit Congres eerst het laatst bespreken, heeft zijn bijzondere reden. Deze inleider, Prof. Dr. A. D. Fokker, is namelijk de eenige spreker geweest, die het lawaai-probleem niet al te eenzijdig in beschouwing heeft genomen; als zoodanig achten wij zijn voordracht uit een anti-lawaai-oogpunt de meest belangrijke en willen wij daarbij wat langer blijven stilstaan. De overige sprekers toch zouden bij het groote publiek

de meening kunnen vestigen, alsof het motorvoertuig een soort monopolie heeft in het lawaai maken.

Naast de diverse motorvoertuigen kregen ook andere lawaai-zondaren een eerlijke beurt en wel van en met melkkar en den sleeperswag en tot en met de vliegmaschine; een eerlijke beurt, zeggen wij, want de conditie, waarin de bestrating zich in vele gevallen bevindt, werd op de credit-zijde van genoemde voertuigen gebracht en in sprekende cijfers aangetoond.

Belangwekkend was ook de door Prof. Fokker geschetste vergelijkende maatstaf van de geluidsterkte van den donder op een afstand van 2 tot 5 km en varieerend tusschen 60 en 70 decibel, met die van vliegtuigen op een afstand van 600 m, waarvoor eenzelfde getal werd opgegeven.

Dat tramwagens, afgezien van belsignalen, op onze gehoorzenuwen het effect kunnen uitoefenen van een „donderend lawaai”, getuigt de gemiddelde geluidsterkte daarvoor opgegeven, namelijk 73 decibel.

Het ligt niet op onzen weg, in dit artikel al te uitvoerig te behandelen, wat bij dit Congres werd besproken; belangstellenden, die van het bij dit Congres verhandelde meer willen weten, verwijzen wij naar het, in het Literatuuroverzicht vermelde „Verslag van het Anti-Lawaai Congres op 8 November 1934”, uitgave van de Koninklijke Ned. Automobiël Club.

Het zou ondoenlijk zijn, hier te releveeren alles wat de Pers voor haar rekening nam, om de Anti-Lawaaiactie aan te wakkeren en levendig te houden; dat deze actie zich in de eerste plaats bepaalde tot het verkeerslawaai, ligt voor de hand. Qui trop embrasse, mal étreint. Er was meer nuttig effect te verwachten van een gezamenlijke actie tegen één der voornaamste lawaaibronnen, dan wanneer deze actie tegelijkertijd ware gericht tegen de talloos vele andere lawaaibronnen; trouwens er was toen feitelijk nog geen sprake van eenige actie tegen andere lawaaibronnen.

Dat het ook niet ontbrak aan belangstelling van publieke zijde, mag wel blijken uit een artikel in „De Auto” van 29 Mei 1935 over „De Anti-Lawaaiactie en de verkeersveiligheid”, waaraan wij de volgende passage ontleenen: „Intusschen heeft de K.N.A.C. na het Anti-Lawaai-Congres en tijdens de voorbereidingen tot de praktische proeven zooveel uitingen van de zijde van het verkeer in het algemeen en het automobiëlverkeer in het bijzonder mogen beluisteren, dat de behandeling van deze „brievenbandjir” alleen al een „oceaan” van tijd gekost heeft.”

Van 2 April tot 1 Mei 1935 werd te Breda een stiltemaand gehouden, waaromtrent ons helaas verdere gegevens ontbreken.

Van 23—28 September 1935 volgde te 's-Gravenhage een Anti-Lawaaiweek, georganiseerd door de Geluidstichting en de K.N.A.C. met medewerking van de overige Verkeersvereeningen en de Haagsche Politie.

De dagbladen zorgden in de voorafgaande week voor een uitvoerige publicatie van wat er ging gebeuren.

Onder Voorzitterschap van Prof. Mr. A. C. Josephus Jitta heeft een Algemeen Comité, samengesteld uit tal van gezaghebbers en deskundigen, waarvan het Eere-voorzitterschap welwillend werd aanvaard door den Burgemeester van 's-Gravenhage, deze Anti-Lawaaiweek voorbereid.

Uit het Algemeen Comité was een werkcomité samengesteld uit den Voorzitter, zoomede de heeren Mr. B. Ph. Baron van Harinxma thoe Slooten, H. W. O. de Bruyn, J. Moos, A. J. ten Hope, Ir. A. Dubois, Hoofdinsp. van Politie H. M. J. Rutgers, Ir. C. Boot 1e Secretaris en Mr. H. J. Schölvinc 2e Secretaris.

Op waarlijk grootscheepsche wijze is gedurende die week een uitgebreide propaganda gevoerd onder het motto „MEER STILTE”.

De vier groote Omroepvereeningen stelden zendtijd beschikbaar voor het houden van toepasselijke causerieën; de Profilti Mij. verfilme de proefnemingen op het Alexanderveld; Polygoon vervaardigde een ander filmfragment; de Geluidstichting zorgde voor het noodige instrumentarium voor de geluidsmeting; pamfletten en folders werden in groot aantal verspreid onder de motorvoertuigbestuurders; de A.T.A.M. liet de gansche week haar reclame-auto door de stad rijden en voorzag al hare taxi's van vlaggetjes, voorzien van een passende reclame, enz. enz.

Rotterdam deed het in de week van 21-29 October 1935 heel wat eenvoudiger en met veel minder kabaal, dan in Den Haag; een 12-tal politieagenten bezetten aanvankelijk een plein in de binnenstad met een tweetal aangrenzende straten; ieder motorbestuurder, die tusschen 19 uur en 1 uur signaal gaf, kreeg een waarschuwing zulks na te laten; langzamerhand werd deze zône vergroot en het succes was verrassend.

Het 2de Anti-Lawaai-Congres te Delft werd door de Geluidstichting in samenwerking met de K.N.A.C. op 21 April 1936 georganiseerd.

Bij dit Congres opende Mr. A. Baron Schimmelpenninck van der Oye, Voorzitter van het Verbond van Vereeningen voor Veilig Verkeer, de rij der sprekers met het onderwerp „Het signaalgeven en de verkeersveiligheid”.

Ir. J. M. de Casseres hield een voordracht over „Streekplan en Uitbreidingsplan als hulpmiddel in den strijd om stilte”. In deze causerie wordt gelukkig eens afgeweken van de tot nu toe op anti-lawaaigebied geldende „orde” en wordt ook aandacht geschonken aan anti-lawaaibehoefden uit anderen hoofde, dan het verkeerslawaaai.

Geestig is de aanhaling uit het Amerikaansche tijdschrift „The Nation”, waarin een der journalisten van dat blad op zijn anti-lawaaicampagne-pad een ontmoeting beschrijft met een dame, die 17 diverse soorten van hinderlijk lawaai opmerkte binnen de muren van het elegante flatgebouw, waar zij woonde. Daarbij

waren negen variëteiten van dronkenschapskabaal, het vallen van hanglampen, het smijten met vuilnisemmers, luidruchtige bezoekers en verliefde katten. Wij zouden voor Nederland deze vrij humane klachtenlijst gevoelig kunnen aanvullen met het kloppen van kleeden als anderszins tegen het middernachtelijk uur, het deponeren van lievelingshonden in tuin of op een balkon tijdens afwezigheid van de eigenaars en het daaruit voortspruitend protest in jank- of blafvorm; het geven van muzieklessen van den vroegen morgen tot den laten avond, veelal besloten door dilettanten-orchestavonden.

De Inleider van deze voordracht heeft een studie gepubliceerd, getiteld: „Grondslagen der Planologie”, welke thans vermoedelijk zal zijn uitverkocht, doch waarvan wij in ons literatuuroverzicht gaarne melding maken.

Ir. C. Boot hield vervolgens eene lezing over „Resultaten van de Anti-Lawaaiactie in Den Haag en Rotterdam”.

Mr. J. Linthorst Homan, Voorzitter van de K.N.A.C., had een referaat voorbereid over „De strijd tegen het verkeerslawaai, bezien van het standpunt van het automobielverkeer”. Wegens ziekte van dezen Inleider werd dit stuk ter vergadering voorgelezen door Jhr. Mr. J. C. Schorer, Commissaris van de K.N.A.C.

De heer A. Persijn, Hoofd van den Dienst van het Wegverkeer in België, was zoo welwillend enkele vragen te beantwoorden, waaruit zakelijk en duidelijk bleek hoe in België het lawaai-probleem op verkeersgebied radicaal werd opgelost.

Na de pauze hield Ir. M. C. H. Tjaden, de huidige Voorzitter van de Geluidstichting na het terugtreden uit die functie van Prof. Fokker, een korte rede, waarna een zeer levendig debat volgde.

Aan het slot van het Verslag van dit 2de Congres zijn genomen verschillende gegevens met betrekking tot hetgeen ter zake van het verkeer op anti-lawaai gebied werd verricht.

Uit het voorgaande, geenszins aanspraak makende op volledigheid, mogen we wel concludeeren, dat er zeer veel is gedaan, om ook in Nederland het lawaai-probleem op te lossen in verband met het verkeer.

Bekend is de buitengewone activiteit, door den hiervoor reeds vermelden Amsterdamschen Commissaris van Politie BAKKER op dit gebied aan den dag gelegd, daarbij krachtig gesteund door de onderscheidene publicaties in het Amsterdamsche Dagblad „De Telegraaf”.

De wettelijke bepalingen betreffende het Motor- en Rijwielverkeer werden grondig herzien en verbeterd.

Wanneer men zich beweegt door Amsterdam, Den Haag of Rotterdam, dan schrikt men bijna, vooral bij avond en des nachts, van de angstwekkende stilte, welke daar heerscht.

Des te hinderlijker doet het daarom aan, wanneer die toch ook weldadige stilte wordt verstoord door de nog steeds lustig knetterende motorrijwielen, door ronkende vliegtuigen boven bewoonde oorden, door straatrumoer uit velerlei anderen hoofde en niet het minst door lawaai, veroorzaakt door huisbewoners, veelal het gevolg van den revolutie-bouw onzer woningen.

Voorwaar, er is nog veel te doen op het gebied der geluidsbestrijding.

JAS.

Literatuuroverzicht ¹⁾

„DE AUTO”, weekblad van de K.N.A.C.

„AUTOKAMPIOEN”, weekblad van den A.N.W.B.

Verslag van het ANTI-LAWAAI CONGRES, georganiseerd te Delft op 5 November 1934. Uitg. van de K.N.A.C.

GRONDSLAGEN DER BOUWACCOUSTIEK door Ir. C. Boot. Uitg. N.V. Technische Boekhandel en Drukkerij J. Waltman Jr. te Delft.

AMORTISSEMENT DU SON DANS LES CANAUX D'AERAGE par C. Zwikker et C. W. Kosten (Extrait de la Revue d'Acoustique volume IV fascicules 1-2, janvier-mars 1935, page 1). Publicatie van de Geluidstichting te Delft.

DEFINITIE EN METING VAN GELUIDSTERKTE door J. Piket en C. Zwikker. Overdruk uit het Ned. Tijdschr. voor Natuurkunde II, 7 blz. 209-222, 's-Gravenhage. Martinus Nijhoff 1935. Publicatie van de Geluidstichting te Delft.

ALGEMEENE INLICHTINGEN VOOR DE LAWAAIBESTRIJDING. Overdruk uit het Limburgsch Dagblad, Heerlen, dd. 14 Mei 1936. Publicatie van de Geluidstichting te Delft.

VERSLAG VAN HET TWEDE ANTI-LAWAAI CONGRES te Delft op 21 April 1936. Publicatie van de Geluidstichting te Delft.

GRONDSLAGEN DER PLANOLOGIE door Ir. J. M. de Casseres. „QUIET”, kwartaaltijdschrift van de Anti-Noise League te Londen.

¹⁾ Dit Overzicht maakt geen aanspraak op volledigheid aangaande de Literatuur over zaakbetrekkelijke onderwerpen. Het Bestuur van den A.L.B. stelt zich voor dit in de volgende nummers zooveel mogelijk te vervolledigen en bij te houden

1/2 pag.

1/4 pag.

1/8 pag.

1/16 pag.

1/16 pag.

1/2 pag.

1/4 pag.

1/8 pag.

1/16 pag.

1/16 pag.

1/1 pag.

STILTE

MAANDBLAD

Officieel orgaan van den Anti-Lawaaibond

Uitgave :

N.V. UITGEVERS- EN DRUKKERSBEDRIJF J. A. BOOM, Haarlem
Administratie : Gedempte Oudegracht 144,
Telefoon 11902 (2 lijnen)

Annoncetarief

Grootte	1 maal	6 maal	12 maal
1/1 pag.	f 65.—	f 60.—	f 55.—
1/2 pag.	f 35.—	f 32.50	f 30.—
1/4 pag.	f 19.50	f 18.50	f 17.50

Toeslag: voor vaste plaatsen 10%, voor plaatsing tegenover den tekst en op de achterzijde van het omslag 25%.

Contracten worden voor hoogstens 1 jaar aangegaan.

Aan de N.V. Uitgevers- en Drukkersbedrijf J. A. Boom, Haarlem

Mijne Heeren,

De ondergeteekende wonende te
..... zoekt bij deze aan de N.V. UITGEVERS- EN DRUKKERSBEDRIJF
J. A. BOOM, uitgeefster te Haarlem, plaatsing van een getal van maandelijksche
advertentiën, te ^{zinen}_{haren} behoefte, in „Stilte”, officieel orgaan van den Anti-Lawaaiibond,
iedere advertentie ter grootte van pagina, ^{voor}_{tegenover} den tekst, à fl
per pagina, binnen een tijdsverloop van maanden, van heden af
tot Grootere advertentiën worden berekend tegen het veelvoud van
den overeengekomen prijs en de grootte.

Ondergeteekende verzoekt over het bedrag te ^{zinen}_{haren} kantore iedere maand te beschikken,
nadat door ^{hem}_{haar} een gratis bewijsnummer zal zijn ontvangen. Voorts gaat ^{bij}_{zij} ermede
accoord, dat de laatste advertentie-copie wordt herplaatst, wanneer niet tijdig nieuwe copie
wordt ingezonden. Advertentiën kunnen, zonder opgaaf van redenen, door de uitgeefster
worden geweigerd. Niet geplaatste annoucen zijn direct opeischbaar.

Datum en woonplaats:

Ondertekening en firmastempel:

Aan de lezers van dit tijdschrift.

Indien Gij belang stelt in dit Tijdschrift en de Actie tegen onnoodig lawaai, wilt dan ook dit periodiek ter lezing geven aan vrienden en bekenden; indien Gij reeds lid zijt van onzen Bond, wilt dan Uwe medewerking verlenen door anderen aan te sporen ook tot het lidmaatschap toe te treden; maakt het hun gemakkelijk, door van hen slechts te verlangen het formulier aan ommezijde in te zenden aan den Secretaris van den Anti-Lawaai-bond te 's-Gravenhage.

Want de bond heeft dringend behoefte aan vele nieuwe leden.

Het Vereenigingsjaar loopt van 1 November tot 31 October.

Zij, die in den loop van het jaar lid worden, betalen de contributie voor het loopende vereenigingsjaar; deze contributie is zóó minimaal, namelijk f 1,-- minstens per jaar voor gewone leden en ten minste f 2,50 voor leden-begunstigers, dat financieele overwegingen niet mogen en kunnen gelden voor Uwe eventueele toetreding als lid.

Abonneert U op dit Tijdschrift; lidmaatschap van den Bond, hoezeer ook gewenscht, is daarvoor niet noodig.

Nieuwe leden, die zich tevens op dit Tijdschrift abonneeren, ontvangen, voor zoover de voorraad strekt, de reeds verschenen nummers van den jaargang; losse nummers zullen worden verkrijgbaar gesteld aan de kiosken en de grootere spoorwegstations.

Het Bestuur.

Aan
den Secretaris van den Anti-Lawaaibond
Duchattelstraat 5, 's-Gravenhage.

U gelieve ondergeteekende wel te willen inschrijven als nieuw
lid van den Anti-Lawaaibond.
begunstiger

De jaarlijksche contributie ad f wordt heden
gestort (overgeschreven) op de postrekening van den Penning-
meester van den Anti-Lawaaibond te 's-Gravenhage, No. 314591.

In het gestorte (overgeschreven) bedrag is tevens begrepen
een bedrag ad f 1,50 voor abonnement op den loopenden jaargang
van het Tijdschrift „STILTE”, waarvan, indien nog voorradig,
toezending wordt verzocht der reeds verschenen nummers.¹⁾

....., den 19.....

Hoogachtend
(handteekening) ²⁾

¹⁾ Doorslaan, indien niet gewenscht.

²⁾ Duidelijk leesbaar, e.g. verduidelijkt in blokletters of schrijfmachineschrift.